

FDI 2020 Vizyon (Geniş Türkçe zet)

Ağız Sağlığının Geleceğini Şekillendirmek

Ağız sağlığı genel sağlığın ayrılmaz bir parçasıdır ve iyi bir ağız sağlığı temel insan hakkıdır. Süregelen ağız sağlığı eşitsizlikleri; ağız sağlığı hizmetlerine kısıtlı erişim, çoğu yerde ağız-diş tedavilerinin karşılanamaması, büyüyen ve yaşlanan nüfus, iş gücü g, dental turizm, yeni eğitim modellerinin gelişmesi, ağız sağlığı iş gücü elemanları arasında görev dağılımı, bazı restoratif maddelerin tehlikeleri ve kullanımlarını sınırlamayı hedefleyen sürmekte olan yasal süreç, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı gibi konular dişhekimliği mesleğinin başlıca sorunlarını oluşturmaktadır.

Madalyonun iki yüzü olduğuna inanıyoruz. Bu sorunlara boğucu ve tehdit edici olarak bakabileceğimiz gibi, diğer taraftan bunları mesleğimizin yeniden Őekillendirilmesi ve gelecek iş gücünün daha iyi hazırlanması için bir fırsat olarak da görebiliriz.

Ağır bir hastalık yükü

Tarih boyunca, ağız sağlığına yaklaşım hastalığı nleme ve ağız sağlığını daha iyi duruma getirmekten çok operatif ve protatik tedaviye yönelmiştir.

Ağız hastalıkları dünya genelinde en pahalı dördüncü hastalık olarak konumlanmaktadır. Diş rkleri, çoğu yetişkini etkilemekte; okul çocuklarının %60-90'ını etkileyerek her yıl milyonlarca okul gününün kaybedilmesine sebep olmaktadır. Diş rğ hala en yaygın kronik hastalıkların başında gelmektedir. Diş eti hastalıkları, global olarak, yetişkinlerde diş kaybının önemli etkenlerindedir. Ağız kanserleri ise en yaygın 8. kanser türü olup; tedavisi en pahalıya mal olan kanserdir. Oral enfeksiyonlar erken ve düşük doğumlar ile kalp hastalıkları gibi sorunlarla da ilişkilendirilmektedir. Diş rğ ve diş eti hastalıkları ile bulaşıcı olmayan hastalıkların ortak risk faktörlerine sahip oldukları ve kötü ağız sağlığının birçok önlenebilir hastalığın yardımcı faktörlerinden olduğu artık bilinmektedir.

Politik Hedefler

Mortaliteden çok morbiditeye etki etmesi sebebiyle, diş çürüğü ve diş eti hastalıkları on yıllardır devletlerin ve uluslararası organizasyonların önemli hedefleri arasında sayılmamıştır. Ancak son yıllarda ağız sağlığının, genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olduğuna dair farkındalık artmaktadır.

Yeni bir çağın başlangıcı

Bu hareketle, ağız sağlığı hizmetleri için, ağız sağlığını genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olarak kabul eden, toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına göre yeniden tanımlanmış yeni bir model geliştirmenin tam zamanı olduğuna inanıyoruz. Odağımızı geleneksel tedavici yaklaşımdan nleme ve ağız sağlığını iyileştirmeye ve bütünleyici bir ağız sağlığı programına yönelterek mesleğimizi, ağız sağlığı üzerinden genel sağlığı iyileştirmeye yönelik çaba harcayan ve n saflarda yer alır hale getirmeyi amaçlıyoruz.

Dahası, devlet ve devlet dışı organizasyonların artan isteklerine cevap verme konusunda daha yetkin olacağız. Kısacası, ağız sağlığının ön plana çıkmasında lider rol oynayacağız. Vizyonumuzu hayata geçirmek için, yeni, duyarlı ve adil bir modelin köşe taşları olan 5 öncelikli alan belirledik:

1. Artan ağız sağlığı hizmeti talep ve gereksinimlerini karşılamak
2. Var olan ağız sağlığı profesyonellerinin rollerini genişletmek
3. Duyarlı bir eğitim modeli şekillendirmek
4. Sosyo-ekonomik dinamiklerin etkilerinin azaltılmasını sağlamak
5. Temel ve yeni araştırma ve teknolojilere destek olmak

Artan ağız sağlığı hizmeti talep ve gereksinimlerini karşılamak

2020 vizyonumuz, ağız sağlığı hizmetlerine erişimdeki eşitsizliklerin azaltılması ve artan ağız sağlığı bilinci ile birlikte artan talebin ve global ihtiyacın karşılanması, rasyonel bir bakışla işgücü planlanmasının, eğitimin ve eğitim stratejilerinin geliştirilmesidir.

Durum:

- Tüm dünyada ağız sağlığı profesyonellerinin sayıca yetersizliği, tam ve doğru yetiştirilmiş profesyonel talebini arttırmaktadır.
- Ağız sağlığı profesyonellerinin dengesiz dağılımı sadece ülkeler arasında değil ülkelerin kendi içlerinde de görülmektedir.
- Ağız sağlığı bilincinin artırılması gerekmektedir.
- Ekonomik olarak gelişmemiş toplumlarda ağız sağlığı hizmetlerine erişim yetersizdir.

İmkânlar:

- Ağız sağlığını etkileyen sosyal durumların etkinliğinin azaltılması ve karşılanamayan ve artan ağız sağlığı hizmetleri taleplerine yapıcı çözümler yaratmak konusunda lider rol oynama imkânımız bulunmaktadır.
- Ağız sağlığı bilinci geliştirmek, diş hekimleri ve ağız sağlığı profesyonelleri için eğitim kaynaklarını arttırmak, sağlık profesyonelleri için işgücü planlamasını optimize etmek, ihtiyaç duyulan alanlarda diş hekimlerinin sürekli eğitimi için sürdürülebilir ortam koşullarının bizim tarafımızdan savunulması gerekmektedir.
- Ekonomik güçlerin, değişik coğrafik bölgelerde ağız sağlığı takımının etkinliğinin ve doğruluğunun araştırmasında, ağız sağlığı işgücünün sorumlulukları ve rolü belirlemede, doğru ve onaylanmış eğitimi belirlemede, ağız sağlığı işgücünün hedeflenen sonuç için çalışmasında, yerel gereksinimler ve kaynakların değerlendirmesinde öncü ve katılımcı olunmalıdır.

Var olan ağız sağlığı profesyonellerinin rollerini genişletmek

2020 vizyonumuz, ağız sağlığının, genel sağlığın ayrılmaz bir parçası olduğunun kabul edilmesi ve benimsenmesidir. Mesleğimizin saygınlığı ve etkinliği, bulaşıcı olmayan hastalıklar gibi majör sağlık problemlerinin tanısına yaptığımız katkılarla artacaktır. Koruyucu stratejilerimizdeki lider rolümüz ve

sağlık çalışanlarının yönlendirme ve yönetme kapasitemiz sayesinde, toplumlarımızda genel sağlık için birlikte çalışma olanaklarımızın artmasına katkıda bulunmak hedefindeyiz. Oral kavitenin vücudun giriş kapısı olmasına benzer şekilde, ağız sağlığının genel sağlığa açılan kapı olduğu bilgisini aşlamayı hedefliyoruz.

Durum:

Ağız hastalıklarının diğer bulaşıcı olmayan hastalıklarla benzer risk faktörleri taşıdığı ve diğer hastalıklardan izole bir şekilde incelenmesinin mümkün olmadığı bilinci artmaktadır.

Değişik ağız sağlığı iş gücü modellerinin planlanmasıyla diş hekimlerinin rolü değişmektedir.

İmkânlar:

- Ağız sağlığında lider olarak konumlanarak hastalığı önleme ve hastaları bilinçlendirmek mümkün olacaktır.
- Genel sağlığın ayrılmaz bir parçası haline gelen mesleğimiz, örneğin oral sıvılarla yapılan teşhis testleri ile bulaşıcı olmayan hastalıkların yaygın risk faktörlerini belirlememize olanak sağlayacaktır.
- Dişhekimleri, önleme, teşhis, konsültasyon, biyoteknoloji ve yüksek teknolojiyle fonksiyonel rehabilitasyon konularında uzmanlaşır hale geleceklerdir.

Duyarlı bir eğitim modeli şekillendirmek

2020 vizyonumuz, yeni mezun olan meslektaşlarımızın, duyarlı, dinamik ve modüler, son gelişmeleri ve teknolojileri içeren müfredattan yararlanacakları, ideal ağız sağlığı hizmetleri sağlayabilecekleri ve geniş düşünerek genel sağlığa yönelik önlemler ve ilerici tanı şüpheleriyle hareket etmeleri için destekleyecek bir eğitim sistemi oluşturmaktır. Meslektaşlarımız için hayat boyu eğitim ve mezuniyet sonrası eğitim olanakları sağlamak ve arttırmaktır. Halk sağlığına ve meslekler arası eğitime odaklanan güçlü bir eğitim sistemi planlanmaktadır. Benzer şekilde sağlık çalışanlarının ağız sağlığı eğitimlerinin sorumluluğunu almak da mesleğimizi doğal bir lider konumuna getirecektir.

Durum:

Günümüzde uygulanmakta olan eğitim sistemi modelleri ağız sağlığı gereksinimlerine yeterince cevap verememektedir. Genel tıp ve diş hekimliği eğitimi arasında büyüyen bir kopukluk bulunmaktadır. Toplum bilincindeki eksiklik, önlemlerin öneminin de yetersiz algılanmasına yol açmaktadır.

Mesleğimizin toplum sağlığıyla ilgili kritik olduğunu göstermek için aktif davranılma ihtiyacı olduğu görülmektedir.

İmkânlar:

- Toplumun sağlık problemleri ve ağız sağlığı yetersizliklerinin tanınmasına daha çok odaklanan bir eğitim sistemi geliştirilmelidir.
- Kritik düşünmeye, meslekler arası iletişimin daha erken bir safhada ve kariyerin tümü boyunca sağlanmasına vurgu yapılmalıdır.

- Toplumun ağız sağlığını optimize edebilecek olan ağız sağlığı çalışanlarının eğitimi savunulmalıdır.
- Meslek eğitimi sırasında hem önleme hem tedavi aşamasında kullanılacak yeni teknolojilerin uygulaması gösterilmelidir.
- Tüm meslektaşlar, toplumun diş sağlığını arttırmak için sosyal sorumlulukları konusunda eğitilmelidir.
- Yeterli sürekl eğitim savunulmalıdır.
- Tüm diş hekimliği eğitim kurumları, müfredatlarına “yeşil diş hekimliği” boyutu katmaları için teşvik edilmelidir.

Sosyo-ekonomik dinamiklerin etkilerinin azaltılması

2020 vizyonumuz, özel ve kamu sektörlerinin birlikte çalışmaları sayesinde ağız sağlığının genel sağlık sigortasına dâhil edilmesini ve yeni kanıta dayalı ağız sağlığı modellerinin toplumun çoğunluğuna ulaştırılmasını sağlamak, bu şekilde odağın başlangıçtaki ürün bazlı istihkak modelinden, önleme ve tedaviyi eşit önemde göz önünde bulunduran ağız sağlığı hizmetlerini destekleyen modele kaydırılmasını sağlamaktır.

Durum:

Sosyo-ekonomik şartlardaki dalgalanmalar, ağız sağlığı kaynakları ve sigortaları üzerinde önemli etki yapmaktadır.

İmkânlar:

- Ağız sağlığının genel sağlık sigortasına dâhil edilmesi sağlanmalıdır.
- Hizmetlerin adil dağılmasını ve yararlı ve ölçülebilir sağlık çıkarımları yapılmasını sağlayan, kanıta dayalı ağız sağlığı hizmeti geliştirilmelidir.
- Ağız sağlığı hizmetlerine erişim ve bu hizmetlerden yararlanmanın sağlanmasına katkıda bulunulmalıdır.

Temel ve yeni araştırma ve teknolojilere destek olmak

2020 vizyonumuz, ağız sağlığında majör gelişmelerin gerçekleştirilmesi ve araştırma stratejileriyle daha efektif hastalık önleme yöntemlerinin geliştirilmesiyle eşit sızlıkların azaltılması ve ağız sağlığının genel sağlığa entegrasyonunun sağlanmasıdır. Mesleğimizin güvenilirliği, sağlam, geniş ve ileriye düşünen araştırma programlarıyla artacak. İnanıyoruz ki, eğitimsel girişimleri, araştırma bulgularının hızla çevrilmesiyle günlük pratik içinde yer bulmalarını sağlayarak gelişecektir. E-sağlık teknolojilerinin kullanımı, özellikle mobil olanların, ağız sağlığına daha ortak bir yaklaşımı ve de şehir ya da taşrada uzman bilgilere ulaşımı kolaylaştıracaktır.

Durum:

Zayıf ağız sağlığı, hala tüm ülkelerde en büyük sorundur ve çoğu ağız hastalığı basit ve etkin yöntemlerle önlenbilmesine rağmen, hem ülkelerin kendi içlerinde hem de ülkeler arasında, ağız sağlığında eşit sızlıklar görölmektedir.

Araştırmaların toplumsal seviyede önlenmesi konusunda araştırmalarda, ağız sağlığın sosyal bileşenlerinin anlaşılmasında ve ağız sağlığı hizmetlerinin bulaşıcı olmayan hastalıkların global

yükünün azaltılmasına yönlendirilmiş geniş programlara entegrasyonunda yeterince emek sarf edilmemektedir.

Diş hekimliği mesleği, ağız sağlığı hizmetlerine etkisi bulunan daha geniş çevresel ve politik konularında bilinçsizlikle genel tıp ve sağlık hizmetleri konusunda düşünmekten izole edilmiştir.

Ağız hastalıklarının temel hücresel ve moleküler mekanizmalarının bilinmesi ve yeni ve efektif tedavilerin geliştirilmesi avantajlarına rağmen, araştırmaların günlük pratiğe aktarılmasında büyük bir kopukluk bulunmaktadır. Bu çalışmaların sonuçlarının etkisinin gözlemlenmesi çok uzun zaman almaktadır.

Çalışmaların kopuk kalmaması için, bilgi toplanması ve analizi için metotlar geliştirilmelidir.

Teknoloji çok hızlı gelişmektedir ve bunun ağız sağlığı alanında kullanımı gözlenmeli ve hastaların yararına olacak şekilde yönetilmelidir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri bizim çalışma, öğrenme ve iletişim şeklimizi de değiştirmektedir.

Uluslararası çevre koruma kurumları, dental materyalleri tehlikeli maddeler olarak hedef almaktadır ve mesleğin geleceği etkilenebilir.

İmkânlar:

- Ağız sağlığı araştırmalarının yeterli ilgiyi görmesi ve kaynaklara sahip olmasını sağlamaya çalışan bir eylem çağırısı yapılmalıdır.
- Bilgi toplanması ve analizi için üzerinde anlaşılmış metotlar kullanılarak bilimsel bazlı gelişim yolları tespit edilmesi için değişik organizasyonlarla birlikte çalışılmalıdır.
- Ağız sağlığının genel sağlığa entegrasyonu desteklenmelidir. Ağız sağlığı belirleyicilerinin, genetik, biyolojik ve çevresel faktörler de dâhil olmak üzere, tüm alanlarıyla anlaşılması yoluyla tedavi değil önleme üzerine stratejilerin geliştirilmesi için çalışılmalıdır.
- Kültürel duyarlılıklara ve sosyo-ekonomik kısıtlamalara saygılı, lokal yorumlamalara açık global ağız sağlığı stratejileri geliştirilmelidir.
- Var olan dental teknoloji ve materyallerin yenilikçi ve proaktif kullanımı savunulmalıdır.
- Tüm diş hekimliği fakülteleri, bilimsel, eğitimsel ve sosyal araştırmalar yapmaları için teşvik edilmelidir.
- Ağız sağlığı hizmetleri ve araştırma çabaları arasında güçlü bir bağlantı kurulmalıdır.
- Yaşam döngüsüne vurgu yapan sürdürülebilir ve etkin “yeşil diş hekimliği” stratejileri geliştirilmeli ve desteklenmelidir.